

Tekst Barbara Schilperoort | Fotografie Marcel Molle

HOOGSTANDJE

H₂O

HOOG EN DROOG OP BRABANTSE TERPEN

De boeren in de Overdiepse polder, die als tijdelijke waterberging gaat dienen, lieten zich niet weggagen. Op hun initiatief worden acht terpen gebouwd.

Als het tijd is om te melken, komen de koeien soms al uit zichzelf de terp op

Links: vader Sjaak en
zoon Mark Broekmans

De Overdiepse polder. Hij ligt ingeklemd tussen het 'Oude Maasje' (zoals de bescheiden zijtak in de historische rivierbedding bijna liefkozend wordt genoemd) en de (letterlijk bijna geheel) eigenhandig door Rotterdamse en Brabantse arbeiders gegraven Bergsche Maas. In het westen ligt de Biesbosch en wat verderop in het oosten het Land van Maas en Waal. 550 hectare groot en pas sinds 40 jaar hoogwater-vrij en dus bewoonbaar.

De achttien polderboeren lazen in 2001 in de krant dat hun woon- en werkgebied blauw stond ingekleurd. De Overdiepse polder was aangewezen als één van de 35 overloopgebieden van het project *Ruimte voor de Rivier*. Ontwikkeld na de overstromingen in 1993 en 1995 zodat de 4 miljoen bewoners uit het rivierengebied droge voeten zouden houden. "Verzet bleek al snel zinloos," vertelt melkveehouder Mark Broekmans. Daarom staken ze onder aanvoering van zijn vader Sjaak hun energie in het ontwikkelen van een alternatief. "Waarbij wij hier konden blijven wonen en werken én de rivier alle ruimte kreeg."

Ze bedachten een 21e-eeuwse Brabantse variant van de oeroude Noord-Nederlandse terpen. Het idee werd door vele partijen enthousiast ontvangen en in tien jaar tijd verder uitgewerkt, in samenwerking met onder andere het Water-

schap Brabantse Delta (dat ook de uitvoering begeleidt), de provincie Noord-Brabant, de rijksoverheid en de gemeenten Geertruidenberg en Waalwijk.

Langs een hoge nieuwe dijk aan het Oude Maasje komen acht terpen van 6 meter hoog en 2,5 hectare groot. (Sommige agrariërs verhuisden of beëindigden hun bedrijf.) Ze bieden voldoende ruimte voor een woonhuis, stallen, schuren en toekomstige uitbreidingen. Elke terp bestaat uit elf of twaalf lagen zand en aarde, laag voor laag verdicht met een trilwals. Een groot deel van de grond is afkomstig uit de polder. De afgravingen veranderen in een waterplas en maken deel uit van de totale herinrichting van de polder tot nieuwe natuur. Sluitstuk is het verlagen van de dijk langs de Bergsche Maas. Gemiddeld eens in de 25 jaar zal de Overdiepse polder over deze dijk als een badkuip vollopen. Als het water weer zakt, lost de polder zijn overtollige water via de nieuwe uitlaatsluis.

Het project (in 2015 afgerond) trekt internationale belangstelling en viel diverse keren in de prijzen. Vader Sjaak Broekmans is zelfs geridderd. Zelf woont Mark met zijn gezin hier alweer een jaar. Naar volle tevredenheid. Ook van zijn koeien. "Als het tijd is om te melken, komen ze vanuit de lager gelegen weiden soms al uit zichzelf de terp op."